

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 176/2026-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Marcelom Šmehýlom, advokátom, Daniela Dlabača 978/2, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina sp. zn. CA-4C/117/2022 z 22. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. CA-4C/117/2022 z 22. októbra 2025 **b o l i p o r u š e n é** základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Žilina sp. zn. CA-4C/117/2022 z 22. októbra 2025 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na právnu pomoc v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto

uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalovaným v konaní o zaplatenie 20 000 eur s príslušenstvom z titulu zmluvnej pokuty. Okresný súd rozsudkom z 23. februára 2023 žalobu zamietol a žalobcu zaviazal k náhrade trov konania. Na odvolanie žalobcu odvolací súd uznesením č. k. 6Co/73/2023-172 z 19. augusta 2024 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci rozsudkom z 25. marca 2025 žalobu opäť zamietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Následne uznesením z 10. júla 2025 rozhodla vyššia súdna úradníčka o výške náhrady trov konania tak, že žalobcovi uložila povinnosť zaplatiť 2 093 eur. V odôvodnení svojho uznesenia dospela k záveru, že dva úkony (vyjadrenie k odvolaniu a duplika), ktoré uskutočnil advokát v odvolacom konaní, neboli vykonané účelne a hospodárne, preto za nich náhradu nepriznala. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky sťažnosť, o ktorej rozhodol zákonný sudca napadnutým uznesením tak, že zmenil výrok o povinnosti zaplatiť trovy konania na 2 093,83 eur a vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia sa zákonný sudca stotožnil so záverom vyššej súdnej úradníčky o neúčelnosti vykonaných úkonov v rámci odvolacieho konania, a konštatoval, že o nároku na náhradu trov odvolacieho konania v rozsudku súdu prvej inštancie rozhodnuté nebolo, pričom tento výrok rozsudku (ako základ pre priznanie náhrady trov konania) nadobudol právoplatnosť, a preto je ním súd viazaný. Z uvedeného dôvodu sťažnosť v časti týkajúcej sa náhrady za vykonanie sporných úkonov zamietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že napriek úspešnosti odvolania žalobcu išlo o účelné úkony v súvislosti s bránením jeho práva, pričom niet pochybností, že vyjadrenie k odvolaniu a následne odvolacia duplika boli reakciou sťažovateľa na odvolanie a repliku žalobcu, preto mali byť posudzované ako úkony vo veci samej. Záver vyššej súdnej úradníčky o neúčelnosti sporných úkonov, s ktorým sa bez ďalšieho stotožnil aj zákonný sudca, považuje za nedostatočne odôvodnený a arbitrárny. V oboch sporných úkonoch sťažovateľ reagoval na obranu žalobcu, ktorý sa snažil zvrátiť rozhodnutie. Reagoval nimi na všetky podstatné argumenty žalobcu.

4. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva sťažovateľa na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, sťažovateľ argumentuje tým, že bol sankcionovaný nepriznaním náhrady trov konania za vykonané úkony právnej služby (za využitie právnej pomoci), čo spôsobuje porušenie tohto označeného práva.

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 176/2026-12 z 25. marca 2026 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Následne ústavný súd 2. apríla 2026 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti. V rovnaký deň písomne upovedomil zúčastnenú osobu (Považská vodárenská spoločnosť, a. s.) o jej práve vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 2SprS/6/2026 z 15. apríla 2026 bolo ústavnému súdu doručené 20. apríla 2026 spolu s dotknutým súdnym spisom. Okresný súd vo svojom vyjadrení odkázal na vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý v podstatnom k veci uviedol, že pri vyhlasovaní rozsudku (druhého v poradí po zrušení rozsudku odvolacím súdom, pozn.) došlo k opomenutiu v časti výroku o trovách konania (súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %), kde súd opomenul uviesť formuláciu „... *náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania*...“. Vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že o nároku na náhradu odvolacích trov nebolo v rozsudku rozhodnuté. Sťažnosť sťažovateľa sa netýka výroku o výške trov konania, ale výroku o nároku na náhradu trov konania, ktorý tvorí prekážku *res iudicata*. V danom prípade vyšší súdny úradník pri rozhodovaní o výške trov konania je viazaný výrokom o nároku na náhradu trov konania uvedenom v rozhodnutí, ktorý sa právoplatne vec skončila. Vyšší súdny úradník nemôže dopĺňať znenie výroku, ktorým rozhodol v konečnom rozhodnutí sudca. V ďalšom uviedol, že uvedené opomenutie ho mrzí, ale že sťažovateľ v súlade so zásadou „právo patrí bdelym“ mal možnosť na pojednávaní, ktorého sa zúčastnil, upozorniť, že došlo k opomenutiu vyhlásenia časti výroku. Súd by bol výrok doplnil. Rovnako mal možnosť žiadať súd o doplnenie výroku, ktorým by súd odstránil „závalu“ doplniacím rozsudkom. Sťažovateľ podľa názoru sudcu nevyčerpal všetky možnosti, ktoré mohol a mal využiť. Sudca sa nestotožnil s vyjadrením sťažovateľa o porušení jeho práva na právnu pomoc.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba svoje právo vyjadriť sa k prijatej sťažnosti nevyužila.

II.3. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ sa k doručenému stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným 25. mája 2026, v ktorom zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti. V podstatnom vyjadril názor, že súd sa vo svojom vyjadrení snaží odpútať pozornosť od skutočnosti, že mu nebola priznaná náhrada trov konania za dva úkony právnej služby so strohým nepreskúmateľným odôvodnením, že išlo o nehospodárne a neúčelné trovy bez toho, aby vysvetlil, v čom táto neúčelnosť spočíva, čo v okolnostiach veci zakladá arbitrárnosť napadnutého uznesenia.

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

12. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov teda musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

13. Ústavný súd zároveň pripomína, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

14. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto ústavný súd posudzoval aj sťažovateľom napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

15. Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná.

16. Zo znenia sporného výroku právoplatného rozhodnutia súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov, ktorým priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ako aj z obrany okresného súdu vyplýva, že v okolnostiach veci ide o interpretačný problém. Súd pri formulovaní výroku výslovne neuviedol, že nárok sťažovateľa sa vzťahuje aj na odvolacie konanie, preto podľa okresného súdu tento výrok bolo možné interpretovať jedine tak, že sa vzťahuje len na trovy vzniknuté v konaní súdu prvej inštancie a nie aj konaní na odvolacom súde. S uvedeným sa ústavný súd nestotožňuje. Sám sudca potvrdil, že došlo k opomenutiu výslovne uviesť vo výroku o nároku na náhradu trov konania, že tento nárok sťažovateľ má aj vo vzťahu k odvolaciemu konaniu, z čoho možno vyvodiť, že materiálne sudca priznal, že sťažovateľ mal mať nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

17. Podľa názoru ústavného súdu sa však sporný výrok o nároku náhradu trov konania dá interpretovať aj tak, že pokiaľ súd vo výroku nerozlíšil, že nárok sa týka prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania a vo výroku len uviedol, že sťažovateľ má nárok na náhradu trov konania, je potrebné pod konaním rozumieť konanie ako celok, teda konanie na súde prvej inštancie, ako aj konanie na odvolacom súde, keďže ide o jedno konanie na rozdielnych inštanciách.

18. Ústavný súd zastáva názor, že ak je možné výrok rozhodnutia interpretovať viacerými spôsobmi, orgán aplikujúci právo (súd, orgán verejnej moci) je povinný zvoliť výklad, ktorý je v súlade s ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach, teda v súlade s právami strán konania a materiálnou spravodlivosťou.

19. V danom prípade okresný súd, vychádzajúc z nesprávnej interpretácie výroku o náhrade konania, dospel k nesprávnemu záveru, že sťažovateľovi nebol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, a preto mu pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania nepriznal sťažovateľom uplatnenú náhradu trov konania za úkony právnej služby uskutočnené v odvolacom konaní. Podľa názoru ústavného súdu nebolo potrebné ani meniť, ani dopĺňať výrok o nároku na náhradu trov konania, stačilo ho interpretovať prípustnými metódami výkladu v súlade s materiálnou spravodlivosťou.

20. Pokiaľ ide o argumentáciu súdu, že úkony, ktoré boli uskutočnené v rámci odvolacieho konania zo strany sťažovateľa, boli neúčelné a nehospodárne, ani s týmto posúdením sa nemožno bez ďalšieho stotožniť, keďže sťažovateľ v rámci svojej obrany týmito uskutočnenými úkonmi právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu a duplika k odvolaniu, pozn.) realizoval svoje zákonné právo vyjadriť sa k odvolaniu protistrany a vo výsledku sporu bol plne úspešný. Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti je tento záver okresného súdu bez uvedenia konkrétnych dôvodov potrebné považovať za nedostatočne odôvodnený, a preto arbitrárny.

21. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd napadnutým uznesením o výške náhrady trov konania porušil sťažovateľovo právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a rovnako ním zasiahol aj do jeho práva na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ktoré zahŕňa aj právo na náhradu účelne vynaložených trov konania (m. m. II. ÚS 78/03, IV. ÚS 220/2018) (bod 1 výroku nálezu).

22. Ústavný súd na základe zistenia, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

23. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

IV.

Trovy konania

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 396,50 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 15,86 eur. Za úkon vyjadrenie právneho zástupcu k stanovisku okresného súdu ústavný

súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa zo sťažnosti, resp. z obsahu predloženého súdneho spisu.

26. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 1 014,41 eur (bod 3 výroku nálezu).

27. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

28. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Peter Molnár
predseda senátu